

การผลิตและการใช้ประโยชน์จากขนแกะที่เลี้ยงกันในภาคเหนือตอนบน

Production and Utilization of Wool in the Upper North Region

บุญเสริม ชีวะอิสระกุล¹

Boonserm Cheva-Isarakul

บทคัดย่อ: การศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นการศึกษาการให้ขนของแกะฝูงและเปรียบเทียบวิธีการเลี้ยงแบบปล่อยกับแบบกักขัง โดยทดลองกับแกะฝูงจำนวน 40 ตัวของภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีน้ำหนักเฉลี่ย 31.32 ± 6.16 กก./ตัว การตัดขนก่อนเริ่มทดลองพบว่าแกะให้ขนเฉลี่ยต่อตัว 2.29 ± 0.87 กก. เมื่อล้างทำความสะอาดและสาងขนแล้ว ได้ขนสะอาดเฉลี่ย 1.06 ± 0.39 กก. ร้อยละของน้ำหนักที่หายไปเฉลี่ย 53.2 ± 7.07 จากนั้นทำการแบ่งกลุ่มแม่แกะออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 ตัว มีพ่อพันธุ์คุมกลุ่มละตัว กลุ่มหนึ่งเลี้ยงแบบปล่อย อีกกลุ่มหนึ่งเลี้ยงแบบกักขังให้ทั้งสองกลุ่มได้รับอาหารและป้องกันโรคเหมือนกัน น้ำหนักเมื่อเริ่มต้นการทดลองของกลุ่มที่ 1 และ 2 มีค่าเฉลี่ยต่อตัวเท่ากับ 30.41 ± 4.16 และ 30.46 ± 5.28 กก. ตามลำดับ หลังจากทดลองเป็นเวลาหนึ่งปี (18 พ.ค. 37 - 17 พ.ค. 38) พบว่าการให้ขนของแกะทั้งสองกลุ่มเฉลี่ย 1.87 ± 0.36 กก. และ 2.02 ± 0.64 กก. โดยไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ($P > 0.05$) แต่กลุ่มที่เลี้ยงแบบกักขังมีน้ำหนักสูญเสียของขนในการทำความสะอาดน้อยกว่ากลุ่มเลี้ยงปล่อย อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) คือมีน้ำหนักสูญเสีย $49.17 \pm 2.71\%$ เทียบกับ $46.42 \pm 3.09\%$

การศึกษาส่วนที่สองเป็นกรณีศึกษาการใช้ประโยชน์ของขนแกะที่บ้านห้วยฮ่อม หมู่ที่ 1 ต.ห้วยฮ่อม อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน การศึกษานี้ได้รายงานวิธีการจัดการขนแกะตั้งแต่ตัดได้จนสาងและปั่นเป็นเส้นใย เมื่อเกษตรกรนำขนมาพร้อมกับใยฝ้ายเป็นสิ่งทอประเภทต่าง ๆ สามารถนำออกจำหน่ายได้โดยมีผู้มารับซื้อถึงหมู่บ้านและเป็นรายได้เสริมที่แม่บ้านพอใจและให้ความสนใจ เกษตรกรกลุ่มนี้ได้จำแนกขนแกะที่ตัดได้เป็นขนคุณภาพต่าง ๆ 4 ระดับ จากการศึกษาสรุปได้ว่า เส้นผ่าศูนย์กลางของขน คุณภาพชั้นหนึ่งอยู่ระหว่าง $12.6-25 \mu m$ คุณภาพชั้นสอง $36-75 \mu m$ คุณภาพชั้นสาม $43.6-74.7 \mu m$ ส่วนคุณภาพชั้นสี่ $> 120 \mu m$

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ 50200

Assistant Professor, Dr. Department of Animal Science, Faculty of Agriculture, Chiang Mai University

Chiang Mai, Thailand 50200

ABSTRACT: This report divided into 2 parts. Part1 is the study on the production of fleece of the flock sheep as well as the comparative study on management system between grazing and confinement rearing. At the onset of the experiment, forty sheep of Chiang Mai University Farm which had an average body weight 31.32 ± 6.16 kg were shone. The average fleece weight/sheep was 2.29 ± 0.87 kg. After the fleece was cleaned and combed it gave 1.06 ± 0.39 kg clean wool with the shrinkage percentage about $53.2 \pm 7.07\%$. In the rearing system study, the sheep were allocated into two groups i.e. grazing vs confinement. There were 12 ewes and 1 ram in each group. The experiment last 1 year. The average initial body weight of the grazing group was 30.41 ± 4.16 while that of the confinement group was 30.46 ± 5.28 kg. At the end of the experiment the fleece production of both group was 1.87 ± 0.36 kg and 2.02 ± 0.64 kg, respectively. The difference fleece weight between group was not significant ($P > 0.05$). Anyhow it was found that the confinement group had significantly lower fleece shrinkage percentage than the grazing group ($49.17 \pm 2.71\%$ vs $46.42 \pm 3.09\%$)

Part 2 is the study on the utilization of fleece at Ban Huay Hom, Tambol Huay Hom, Amphur Mae La Noi, Mae Hong Son province. This study case reported the management steps of fleece including, cleaning, combing and spinning. The spun wool was used in combination with cotton to weave cloth and other products. The products seems to provide satisfactory income for the families and this activity was very interested by housewives. The experimental fleece, classified by farmers, should be divided into 4 groups. The diameter of the first quality wool was about $12.6-25 \mu\text{m}$ while that of the second third and fourth quality wool was about $36-75 \mu\text{m}$, $43.6-74.74 \mu\text{m}$ and $> 120 \mu\text{m}$.

Key words: Wool Production, Wool Utilization, Tropical Sheep, Fleece.

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved